

دستورالعمل خرید اعتباری اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران

مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۰۹ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

به منظور کنترل ریسک اعتباری شرکت‌های کارگزاری که برای خرید اوراق بهادار به مشتریان خود اعتبار می‌دهند و تنظیم سازوکار اجرایی مربوطه، این دستورالعمل تنظیم و به تصویب هیأت مدیره سازمان و بورس اوراق بهادار رسیده است.

• ماده ۱ :

اصطلاحات و واژگانی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران تعریف شده‌اند، به همان معانی در این دستورالعمل کاربرد دارند. واژگان دیگر، دارای معانی زیر هستند:

○ بند ۱ :

اخطاریه کسری حساب تضمین: اخطاریه‌ای است که کارگزار براساس این دستورالعمل تحت همین عنوان صادر و برای مشتری ارسال می‌کند؛

○ بند ۲ :

اعتبار: مبلغی است به ریال که با رعایت این دستورالعمل و قرارداد خرید اعتباری، کارگزار اعتباردهنده برای مشتری تعیین می‌کند و در چارچوب قرارداد خرید اعتباری و با رعایت این دستورالعمل، تا سقف مبلغ مذکور، ثمن خریدهای اعتباری مشتری را از جانب مشتری پرداخت و مبلغ پرداختی را به حساب بدهی تجاری مشتری منظور می‌نماید؛

○ بند ۳ :

بدهی تجاری: خالص مبلغ بدهی مشتری به کارگزار اعتباردهنده بابت خرید اوراق بهادار و کارمزدها و هزینه‌های مربوطه پس از کسر بستانکاری مشتری است؛

○ بند ۴ :

به‌روزرسانی حساب تضمین: محاسبه ارزش تعدیل شده تضامین مشتری توسط کارگزار اعتباردهنده در هر مقطع زمانی براساس این دستورالعمل و متناسباً تعدیل حساب تضمین مشتری؛

○ بند ۵ :

تسویه نهایی: منظور تسویه کامل بدهی تجاری مشتری به کارگزار اعتباردهنده است؛

○ بند ۶ :

حساب تضمین: حساسی است که کارگزار در دفاتر خود برای هر مشتری که با وی قرارداد خرید اعتباری منعقد نموده افتتاح کرده و ارزش تضمین مشتری بابت تخصیص اعتبار به وی را پس از اعمال تعدیلات موضوع این دستورالعمل در آن ثبت می‌کند؛

○ بند ۷ :

خرید اعتباری: خرید اوراق بهادار توسط کارگزار به سفارش مشتری برای وی است که کارگزار براساس قرارداد خرید اعتباری، قسمتی از ثمن معامله را تا سقف اعتبار تخصیصی، پرداخت و معادل مبلغ پرداختی را به بدهی تجاری مشتری منظور می‌نماید. تسویه این بدهی، تابع قرارداد خرید اعتباری است؛

○ بند ۸ :

قرارداد خرید اعتباری: قراردادی که بین مشتری و کارگزار به منظور تخصیص اعتبار از طرف کارگزار به مشتری، منعقد می‌شود و شرایط تخصیص اعتبار و حقوق و تعهدات طرفین براساس آن مشخص می‌شود؛

○ بند ۹ :

کارگزار اعتباردهنده: کارگزاری است که قرارداد خرید اعتباری با مشتری منعقد نموده‌است؛

○ بند ۱۰ :

کارگزار ناظر: در مورد یک ورقه بهادار، منظور کارگزاری است که سفارش فروش آن ورقه بهادار صرفاً توسط آن کارگزار قابل اجرا است؛

○ بند ۱۱ :

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی: منظور شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه ایران به شماره ثبت ۲۶۲۵۴۹ در مرجع ثبت شرکت‌های تهران است.

○ بند ۱۲ :

شخص وابسته: شخص وابسته به شخص حقیقی عبارتند از اقربای سببی و نسبی درجه اول و دوم و شخص وابسته به شخص حقوقی عبارتست از اشخاص زیر:

الف – مدیران شخص حقوقی و اقربای درجه اول از طبقه اول و دوم آنها؛

ب – اشخاص تحت کنترل؛

ج- اشخاصی که کنترل شخص حقوقی را در اختیار دارند؛

د- اشخاصی که با شخص حقوقی مورد نظر تحت کنترل مشترک هستند؛

○ بند ۱۳ :

منافع و متعلقات ورقه بهادار: منظور سود تقسیمی، اختیار خرید اوراق بهادار (نظیر حق تقدم خرید سهام)، سهام جایزه (سودسهمی)، بازپرداخت اصل یا پرداخت ارزش اسمی ورقه بهادار در سررسید و نظایر آن است که به مالک ورقه بهادار تعلق می‌گیرد.

○ بند ۱۴ :

تضامین مشتری: منظور اوراق بهادار موضوع ماده ۶ این دستورالعمل و منافع و متعلقات این اوراق بهادار است.

○ بند ۱۵ :

مشتری: شخص حقیقی یا حقوقی است که خدمات کارگزاری از کارگزار دریافت می‌کند؛

● ماده ۲ :

تخصیص اعتبار تو سطر کارگزار به مشتری به منظور خرید اعتباری صرفاً بر اساس ترتیبات این دستورالعمل و منوط به انعقاد قرارداد خرید اعتباری (مطابق نمونه پیوست ۱ این دستورالعمل)، بین مشتری و کارگزار است. کارگزار اعتباردهنده موظف است قبل از اجرایی کردن قرارداد خرید اعتباری، اطلاعات این قرارداد را طبق فرمت موردنظر سازمان به سازمان و سایر مراجع مورد نظر ارائه دهد.

● ماده ۳ :

تخصیص اعتبار به مشتری تو سطر کارگزار اعتباردهنده، صرفاً به منظور خرید اعتباری اوراق بهادار قابل معامله در بورس اوراق بهادار تهران یا فرابورس ایران است و کارگزار نمی‌تواند بابت موضوع دیگری به مشتری اعتبار تخصیص دهد.

● ماده ۴ :

سقف اعتبار تخصیصی به هر مشتری برای خرید اعتباری حداکثر معادل مانده حساب تضمین مشتری است. این سقف در خصوص کلیه شرکت‌های کارگزاری به استثنای آن دسته از شرکت‌های کارگزاری که به تشخیص کمیته پایش ریسک بازار، پر ریسک تشخیص داده شده است، برای اشخاص حقیقی حداکثر ۱۰ درصد حقوق صاحبان سهام شرکت کارگزاری بر اساس آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده و برای اشخاص حقوقی حداکثر ۱,۵ برابر حقوق صاحبان سهام شرکت کارگزاری بر اساس آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده می‌باشد و در خصوص شرکتهای کارگزاری پریسک برای کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی حداکثر ۱۰ درصد حقوق صاحبان سهام شرکت کارگزاری بر اساس آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده است.

در صورتی که شرکت های کارگزاری پس از پایان سال مالی نسبت به افزایش سرمایه از محلی غیر از انتقال اقسام حقوق صاحبان سهام به سرمایه، اقدام و این افزایش سرمایه نزد اداره ثبت شرکت ها به ثبت رسیده باشد تا ارائه صورت های مالی حسابرسی شده جدید، افزایش سرمایه مزبور، به مجموع حقوق صاحبان سهام این شرکت ها اضافه می گردد. .

○ تبصره ۵ :

مبنای تشخیص مبلغ حقوق صاحبان سهام شرکت کارگزاری، آخرین صورت های مالی سالانه حسابرسی شده می باشد. در صورتی که مبلغ حقوق صاحبان سهام در هر زمان با اعلام و تایید هیئت مدیره شرکت کارگزاری، حداقل به میزان ۳۰ درصد نسبت به مبلغ مندرج در آخرین صورت های مالی سالانه حسابرسی شده افزایش داشته باشد، حقوق صاحبان سهام جدید شرکت کارگزاری به عنوان مبنای تخصیص اعتبار به مشتریان قرار می گیرد.

● ماده ۵ :

کارگزاری که اقدام به خرید اعتباری برای مشتری خود می نماید، باید قبل از تخصیص اعتبار و خرید اعتباری برای مشتری رعایت نصاب های مصوب سازمان در خصوص مجموع اعتبارات اعطایی از جمله نسبت های موضوع دستورالعمل کفایت سرمایه نهادهای مالی را کنترل نموده و در صورتی که با اعطای اعتبار مورد نظر، این نصاب ها نقض می شوند؛ از تخصیص اعتبار خودداری کند. همچنین مادامی که بدهی تجاری مشتری تسویه نهایی نشده است، کارگزار اعتباردهنده موظف است نسبت های موضوع دستورالعمل کفایت سرمایه نهادهای مالی مصوب هیأت مدیره سازمان را در پایان هر روز محاسبه و از عدم نقض نصاب های مندرج در این دستورالعمل اطمینان حاصل نماید و در صورت نقض نصاب ها، اقدامات لازم را طبق همان دستورالعمل اجرا کند.

در کلیه شرکت های کارگزاری به استثنای آن دسته از شرکت های کارگزاری که به تشخیص کمیته پایش ریسک بازار پر ریسک تشخیص داده شده است، در محاسبه نسبت های کفایت سرمایه ضریب تعدیل حساب ها و اسناد دریافتی مشتریان حقیقی بابت معاملات اعتباری اوراق بهادار نزد شرکت کارگزاری به شرط انعقاد قرارداد خرید اعتباری مطابق قوانین و مقررات مربوطه حداکثر تا ۹۰ درصد قابل قبول است و در محاسبه نسبت های کفایت سرمایه ضریب تعدیل حساب ها و اسناد دریافتی مشتریان حقوقی بابت معاملات اوراق بهادار نزد شرکت کارگزاری به شرط انعقاد قرارداد خرید اعتباری مطابق قوانین و مقررات و رعایت مقررات مربوطه حداکثر تا ۹۰ درصد محاسبه می شود. همچنین مجموع اعتبارات اعطایی به مشتریان حقوقی این شرکت ها نمی تواند از ۵ برابر حقوق صاحبان سهام شرکت کارگزاری (بر اساس آخرین صورت های مالی حسابرسی شده) بیشتر شود. در خصوص شرکت های کارگزاری پرریسک، در محاسبه نسبت های کفایت سرمایه ضریب تعدیل حساب ها و اسناد دریافتی کلیه مشتریان حقیقی و حقوقی بابت معاملات اعتباری اوراق بهادار نزد شرکت کارگزاری به شرط انعقاد قرارداد خرید اعتباری مطابق قوانین و مقررات و رعایت مقررات مربوطه حداکثر تا ۹۰ درصد قابل قبول است.

● ماده ۶ :

سهام و حق تقدم سهام و سایر اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بازار اول، بازار دوم یا بازار ابزارهای نوین مالی فرابورس ایران با شرایط زیر به عنوان تضامین بدهی تجاری مشتری به کارگزار اعتباردهنده محسوب و در نتیجه اختیار تغییر کارگزار ناظر این اوراق بهادار از مشتری سلب می گردد.

○ بند ۱ :

اوراق بهادار در تملک مشتری باشد و اعمال حقوق مالکانه مشتری به عللی از جمله وثیقه شدن، مسدود شدن یا ممنوع‌المعامله شدن، محدود نشده باشد.

○ بند ۲ :

سررسید اوراق بهاداری که دارای سررسید معین است، باید حداقل یک ماه پس از سررسید تسویه بدهی تجاری مشتری باشد.

○ بند ۳ :

کارگزار ناظر اوراق بهادار باید در هنگام ثبت آن در حساب تضمین، کارگزار اعتباردهنده باشد.

○ تبصره ۱ :

حق تقدم خرید سهامی که به عنوان تضمین موضوع این دستورالعمل محسوب می‌گردد و همچنین سهام جدیدی که از اعمال این حق تقدم تحصیل می‌گردد، خود به خود به عنوان تضمین بدهی تجاری مشتری محسوب شده و در نتیجه، اختیار مشتری در مورد تغییر کارگزار ناظر آن اوراق بهادار، سلب می‌گردد. در صورتی که یک روز کاری قبل از پایان مهلت اعمال حق تقدم، مشتری نسبت به تأدیه مبلغ پذیرهنویسی سهام جدید به منظور اعمال آن اقدام نکند، کارگزار اعتباردهنده می‌تواند مبلغ پذیرهنویسی را رأساً پرداخت و اقدامات لازم را برای صدور سهام جدید به نام مشتری انجام دهد، مگر اینکه قیمت پایانی یا آخرین قیمت سهم کمتر از قیمت پذیرهنویسی سهام جدید باشد. مبلغ پرداختی از این بابت به حساب بدهی تجاری مشتری منظور می‌گردد.

○ تبصره ۲ :

کارگزار می‌تواند علاوه بر تضامین موضوع این ماده، تضامین دیگری بابت خرید اعتباری از مشتری دریافت کند، لکن ارزش آن تضامین قابل ثبت در حساب تضمین مشتری نخواهد بود. این تضامین باید در سایر حساب‌های انتظامی ثبت شوند.

○ تبصره ۳ :

کارگزار اعتباردهنده موظف است در صورت درخواست مشتری مبنی بر فروش اوراق بهاداری که طبق این ماده به عنوان تضمین بدهی تجاری وی محسوب می‌گردد، درخواست مزبور را اجرا نماید. در این صورت مبلغ حاصل از فروش ابتدا از بدهی تجاری مشتری کسر می‌گردد، لکن در صورتی که پس از فروش اوراق بهادار مزبور، نسبت بدهی تجاری مشتری به حساب تضمین وی از سقف ۳۰ درصد تجاوز ننماید، مبلغ مزبور قابل پرداخت به مشتری می‌باشد. در خصوص صندوق‌های سرمایه‌گذاری ثبت شده نزد سازمان، در صورتی که پس از فروش اوراق بهادار مزبور، نسبت بدهی تجاری مشتری به حساب تضمین وی از سقف ۱۰۰ درصد تجاوز ننماید، مبلغ مزبور قابل پرداخت به مشتری می‌باشد.

• ماده ۷ :

کارگزار اعتباردهنده موظف است برای هر مشتری حساب تضمین جداگانه‌ای در دفاتر خود افتتاح کرده و ارزش اوراق بهادار مشتری که خصوصیات مندرج در ماده ۶ این دستورالعمل را دارند، با اعمال ضرایب زیر تعدیل و در این حساب ثبت نماید:

الف - در مورد سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و بازار اول و دوم فرابورس ایران، ۶۰ درصد قیمت پایانی.

ب - در مورد حق تقدم خرید سهام موضوع بند الف این ماده، ۴۰ درصد قیمت پایانی.

ج - در مورد اوراق مشارکت، صکوک و انواع اوراق بدهی ۸۰ درصد قیمت پایانی.

د - در مورد واحدهای سرمایه گذاری صندوق های سرمایه گذاری قابل معامله با درآمد ثابت، ۶۵ درصد قیمت پایانی.

ه - در مورد واحدهای سرمایه گذاری سایر صندوق های سرمایه گذاری قابل معامله، ۵۰ درصد قیمت پایانی.

تبصره :

سازمان می‌تواند برخی از تضمین موضوع این ماده را از شمول موارد قابل ثبت در حساب تضمین، خارج نموده یا ضرایب تعدیل موضوع این ماده را در خصوص آنها تغییر دهد. در این صورت کارگزار اعتباردهنده موظف است حساب تضمین مشتری را به روز رسانی و در صورت لزوم، اقدامات لازم را طبق این دستورالعمل به انجام رساند.

• ماده ۸ :

جهت نظارت و کنترل بر معاملات اعتباری، کارگزار موظف است پس از ثبت کلیه رویدادهای مالی روزانه و طی مهلت و به نحوی که شرکت سپرده گذاری مرکزی اعلام می‌کند، مانده بدهی تجاری کلیه مشتریان خود را فارغ از اینکه قرارداد خرید اعتباری با آنها منعقد نموده یا منعقد ننموده باشد، به صورت روزانه به شرکت یادشده ارائه نماید. در صورتی که تغییر کارگزار ناظر از کارگزار اعتباردهنده به کارگزار دیگر، باعث شود که مانده حساب تضمین مشتری که طبق این دستورالعمل محاسبه می‌شود به میزانی کاهش یابد که از بدهی تجاری وی به آن کارگزار کمتر شود، آن‌گاه شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، درخواست مشتری برای تغییر کارگزار ناظر آن اوراق بهادار را اجرا نخواهد کرد و مشتری در صورت تمایل به فروش آن اوراق بهادار، صرفاً می‌تواند سفارش فروش خود را به کارگزار اعتباردهنده ارائه دهد.

○ تبصره ۱ :

در صورتی که در اثر اشتباه یا تخلف کارگزاری در اعلام بدهی تجاری مشتری، خسارتی از اجرای این ماده متوجه مشتری شود، کارگزار مربوطه مسئول جبران خسارت وارده خواهد بود.

○ تبصره ۲ :

با توجه به محدودیت فنی، کارگزار ناظر برای هر نوع ورقه بهادار تحت تملک یک مشتری، صرفاً یک کارگزار خواهد بود و مشتری نمی‌تواند برای بخشی از کل تعداد یک نوع اوراق بهادار در تملک خود، یک کارگزار و برای بخشی دیگر، کارگزاری دیگری را به عنوان کارگزار ناظر انتخاب کند. همچنین هرگاه تعدادی از یک نوع ورقه بهادار پذیرفته شده به نام مشتری خریداری می‌شود، کارگزار ناظر آن ورقه بهادار، همان کارگزار خریدار خواهد بود، مگر اینکه مشتری قبلاً تعدادی از همان نوع ورقه بهادار را در تملک داشته باشد که در این صورت، کارگزار ناظری که قبلاً برای اوراق بهادار تحت تملک خود انتخاب نموده است، به عنوان کارگزار ناظر اوراق بهاداری که خریداری کرده است، نیز خواهد بود

- ماده ۹ :

کارگزار اعتباردهنده موظف است در پایان هر روز کاری، عملیات به روز رسانی حساب تضمین مشتری را براساس قیمت‌های پایانی آن روز انجام دهد.

- ماده ۱۰ :

هرگاه در اثر افزایش بدهی تجاری یا کاهش مانده حساب تضمین، مانده بدهی تجاری مشتری برابر یا بیش از مانده حساب تضمین مشتری گردد، کارگزار اعتباردهنده موظف است، خرید اعتباری برای مشتری را تا زمان رفع این شرایط متوقف نماید. همچنین مشخصات مشتری به عنوان مشتری در معرض ریسک و مبلغ کسری حساب تضمین در اختیار کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار و کلیه کارگزاران قرار می‌گیرد و کلیه کارگزاران موظف‌اند خرید اعتباری را برای مشتری مذکور تا پایان رفع این شرایط متوقف نمایند.

- ماده ۱۱ :

هرگاه مانده بدهی تجاری مشتری ده در صد بیشتر از مانده حساب تضمین وی شود، کارگزار اعتباردهنده موظف است، حداکثر تا پایان روز کاری بعد، اختاریه کسری حساب تضمین را شامل اطلاعات زیر به ترتیبی که در قرارداد خرید اعتباری تعیین شده است به مشتری اعلام نماید.

- بند ۱ :

نام مشتری، نام کارگزار اعتباردهنده و تاریخ صدور اختاریه.

- بند ۲ :

مانده بدهی تجاری و مانده حساب تضمین مشتری نزد کارگزار اعتبار دهنده؛

- بند ۳ :

حذف شد.

○ بند ۴ :

مبلغ کسری حساب تضمین که مشتری باید تسویه نماید و مهلت تسویه آن؛

● ماده ۱۲ :

پس از دریافت اخطاریه کسری حساب تضمین، مشتری که قرارداد خرید اعتباری با کارگزار اعتباردهنده منعقد نموده است، موظف است ظرف سه روز کاری، کسری اعلامی را رفع نماید به قسمی که بدهی تجاری وی حداکثر به میزان مانده حساب تضمین گردد. طرق رفع کسری حساب تضمین به شرح زیر است:

○ بند الف :

کاهش مبلغ بدهی از محل واریز وجه نقد توسط مشتری یا فروش اوراق بهادار تحت مالکیت مشتری به واسطه کارگزار اعتباردهنده.

○ بند ب :

افزایش مانده حساب تضمین از طریق انتخاب کارگزار اعتباردهنده به عنوان کارگزار ناظر اوراق بهادار دیگری که خصوصیات مندرج در ماده ۶ این دستورالعمل را داشته باشد.

○ تبصره :

پس از ارسال اخطاریه کسری حساب تضمین و تا زمانی که کسری مذکور به طور کامل رفع نشده باشد، کارگزار موظف است در پایان آن روز کاری که مشتری به یکی از طرق مندرج در این ماده، تمام یا بخشی از کسری را رفع نموده است، اطلاعات مندرج در اخطاریه کسری حساب تضمین را به روز رسانی کرده و برای مشتری ارسال کند.

● ماده ۱۳ :

○ در صورت دریافت اخطاریه کسری حساب تضمین، مشتری اعتباری موظف است ظرف یک روز کاری، کسری اعلامی را رفع نماید به قسمی که بدهی تجاری وی حداکثر به میزان مانده حساب تضمین گردد. اعتراض مشتری به مفاد اخطاریه موضوع این ماده تا زمانی که منجر به صدور دستور از مراجع قانونی ذیصلاح نشده است، مانع اعمال اختیارات و تکالیفی که وفق مفاد این دستورالعمل پس از ارسال اخطاریه برای کارگزار اعتباردهنده ایجاد می شود، نخواهد بود. در صورتی که مشتری، کسری مندرج در اخطاریه کسری حساب تضمین را در مهلت مقرر به طور کامل برطرف ننماید، یا بدهی خود را طی مهلت مقرر در قرارداد خرید اعتباری به طور کامل تسویه نکند، کارگزار اعتباردهنده باید اقدامات زیر را انجام دهد:

○ بند ۱ :

○ به تشخیص خود و با رعایت قوانین و مقررات هر یک از اوراق بهادار قابل معامله در بورس و فرابورس متعلق به مشتری یا سایر تضامین مشتری را حسب مورد بفروشد یا تبدیل به نقد کند و بدهی تجاری مشتری را از آن محل تسویه نماید. انتخاب تضمینی که

به این منظور به فروش می رسد یا تبدیل به نقد می گردد، به اختیار کارگزار اعتباردهنده است. فروش اوراق بهادار موضوع این بند بر اساس مفاد قرارداد خرید اعتباری است و احتیاج به اخذ مجوز دیگری ندارد.

○ بند ۲ :

در صورتی که کارگزار نتواند به دلیل عوامل خارج از اراده، رأساً نسبت به فروش، تبدیل به نقد کردن و استفاده از تضامین اقدام کند یا تضامین با رعایت تشریفات این دستورالعمل، کفاف بدهی تجاری مشتری را ندهد، موضوع را مطابق ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار، در مرجع ذیصلاح طرح و پی گیری نماید.

● ماده ۱۴ :

کارگزار اعتباردهنده باید اطلاعات مربوط به سوابق معاملات، حساب بدهی تجاری و تضامین مشتری را نگهداری و در پایان هر روز به روز رسانی نموده و به سازمان یا اشخاص تعیین شده توسط سازمان ارسال نماید.

○ تبصره :

آخرین وضعیت حساب بدهی تجاری و تضامین هر مشتری و جزئیات آن شامل اقلام اطلاعاتی زیر، باید در هر زمان در دسترس مشتری قرار داشته باشد:

الف) گردش حساب مشتری با شرح تراکنش هایی که به بدهکار یا بستانکار حساب وی منظور شده است؛

ب) فهرست اوراق بهادار موجود در حساب تضامین مشتری شامل تعداد، نوع، ارزش روز، ضریب تعدیل و ارزش تعدیل شده هر یک از اوراق بهادار مزبور؛

● ماده ۱۵ :

کارگزار اعتباردهنده باید گزارش ماهانه عملیات اعتباری خود را به تفکیک مشتری، طبق فرمت تعیین شده به سازمان و سایر مراجع مورد نظر سازمان ارائه کند.

● ماده ۱۶ :

کارگزار مجاز به خرید اعتباری برای مدیران (اعم از مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره) و کارکنان شرکت کارگزاری و اشخاص وابسته به آنها و همچنین سهامداران حقیقی شرکت کارگزاری و اشخاص وابسته به آنها نیست.

● ماده ۱۷ :

تخلف کارگزاری از قرارداد خرید اعتباری یا مفاد این دستورالعمل، بر اساس دستورالعمل مربوطه رسیدگی می شود. در صورت احراز تخلف، مرجع رسیدگی کننده متناسباً یک یا چند مورد از تنبیهات زیر را در نظر می گیرد:

- ۱ - تذکر کتبی به کارگزاری با درج در پرونده؛
- ۲ - اخطار کتبی به کارگزاری با درج در پرونده؛
- ۳ - تعلیق فعالیت شعبه یا نمایندگی که تخلف از طریق آن صورت پذیرفته حداکثر تا یک سال؛
- ۴ - الزام به تعطیلی شعبه یا نمایندگی که تخلف از طریق آن صورت پذیرفته؛
- ۵ - محدود کردن فعالیت کارگزاری حداکثر تا یک سال؛
- ۶ - محرومیت از ارائه خدمات خرید اعتباری به مشتریان حداکثر تا یک سال؛
- ۷ - تعلیق مجوز فعالیت کارگزاری برای مدت حداکثر تا یک سال؛
- ۸ - تعلیق سایر فعالیت‌های کارگزاری به مدت حداکثر تا یک سال؛
- ۹ - لغو مجوز کارگزاری؛
- ۱۰ - جریمه نقدی کارگزاری مطابق آیین‌نامه ماده ۱۴ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید.

○ تبصره ۱ :

در صورتی که تخلف ناشی از فعل یا ترک فعل مدیر یا مدیران، یا سایر کارکنان کارگزاری باشد، مرجع رسیدگی به تخلفات، علاوه بر تنبیهات مقرر در این ماده برای کارگزاری، مدیر یا هر یک از افراد متخلف مذکور را حسب مورد به یکی از تنبیهات انضباطی زیر محکوم می‌کند:

- ۱ - تذکر کتبی با درج در پرونده؛
- ۲ - اخطار کتبی با درج در پرونده؛
- ۳ - سلب صلاحیت از ادامه تصدی سمت مدیریت حداکثر تا دو سال؛
- ۴ - محرومیت از تصدی سمت در تمام یا برخی از بورس‌ها، بازارهای خارج از بورس، کانون‌ها و نهادهای مالی حداکثر تا دو سال؛
- ۵ - محرومیت از استفاده از گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای صادره توسط سازمان به مدت حداکثر تا دو سال؛

۶- جریمه نقدی مطابق آیین نامه ماده ۱۴ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید.

○ تبصره ۲ :

مرجع رسیدگی به تخلفات می‌تواند به منظور پیشگیری از تکرار تخلف یا گسترش دامنه آن، اعاده و ضعیفیت به قبل از انجام تخلف یا رفع اثرات تخلف انجام شده، کارگزاری متخلف را ملزم به موارد زیر نماید:

۱- اصلاح ساختار سازمانی؛

۲- اصلاح فرآیندهای عملیاتی و تقویت کنترل های داخلی؛

۳- اصلاح ساختار مالکیتی؛

۴- اصلاح ساختار منابع تأمین مالی و ترکیب دارایی‌ها؛

۵- به کارگیری تعداد کافی نیروی انسانی دارای صلاحیت‌های معین؛

۶- به کارگیری تجهیزات و امکانات خاص؛

۷- انتقال یا تعدیل تمام یا برخی از تعهداتی که کارگزاری بر خلاف مقررات پذیرفته است؛

۸- تهیه گزارش یا مستندات معین و نگهداری یا ارایه آن به سازمان یا مراجع دیگر؛

مرجع رسیدگی همچنین می‌تواند برای انجام موارد موضوع این تبصره، مهلت تعیین کرده و رفع تعلیق از تمام یا بخشی از فعالیت‌ها یا رفع محدودیت از فعالیت‌های خرید اعتباری را منوط به اجرای آن‌ها در مهلت مقرر نماید. در صورت عدم اجرای موارد تعیین شده در این تبصره در مهلت مقرر، مرجع رسیدگی می‌تواند تنبیهات مذکور در این ماده را اعمال کند.

○ تبصره ۳ :

اعمال تنبیهات موضوع این ماده مانع از مجازات‌هایی که در قوانین در صورت ارتکاب جرم پیش‌بینی شده یا مانع از جبران خساراتی که در اثر ارتکاب تخلفات یا جرایم به مشتری یا سایر اشخاص وارد شده، نخواهد شد.

• ماده ۱۸ :

این دستورالعمل در ۱۸ ماده و ۱۲ تبصره در تاریخ ۱۳۹۱/۱۰/۰۹ به تصویب هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید و در تاریخ‌های ۱۳۹۲/۱۲/۱۲ و ۱۳۹۳/۰۴/۱۴ و ۱۳۹۷/۰۵/۰۳ و ۱۳۹۸/۰۷/۱۳ اصلاح گردید.